

**talous
hallinto
liitto**

Huoltovarmuuskeskus

Tietoturvan arviointi – Arvioitavan yrityksen ohje

Sisällysluettelo

- Tietoturva-arvioinnin tarkoitus ja tavoite
- Tietoturva-arvioinnin kulku
 - Arvioinnin kulku
 - Resurssit ja roolit
- Työkalun käyttö

Tietoturva-arvioinnin tarkoitus ja tavoite

Tietoturva-arvioinnin tarkoitus ja tavoite

Huoltovarmuuskampus

- Tietoturva-arvioinnin (jatkossa 'arviointi') ja sen tueksi tehdyn arviointityökalun tarkoitus on luoda käsitys taloushallintoalalla toimivan yrityksen tietoturvan nykytilasta ja luoda arvioitavalle yritykselle selkeä kuva siitä, millä toimenpiteillä tietoturvaa voidaan kehittää jatkossa.
- Arviointi on suunniteltu suoritettavaksi yhteistyössä arvioijan ja arvioitavan yrityksen kanssa. Arviointi suoritetaan haastattelujen avulla, joissa vastaaja kertoo yrityksensä tietoturvakäytännöistä ja niiden toteutuksesta.
- Arvioinnin tavoitteena on tukea yritystä tietoturvaan liittyvien riskien tunnistamisessa ja tunnistaa yrityksen tärkeimmät tietoturvaan liittyvät kehityskohteet.

Tietoturva-arvioinnin kulku

Arviointiprosessin eteneminen

1. **Arvioinnin aloitus:** Ennen arviointityökalun lähettämistä suositellaan ns. kick-off-tilaisuutta, jossa arvioija esittelee työkalun, käy läpi sen käyttämisen ja sopii arvioitavan tahon kanssa käytännön järjestelyistä, sekä aikataulusta.
2. **Työkalun täyttö:** Arvioija lähettää arviointityökalun arviointiin osallistuvalle organisaatiolle vähintään viikkoa ennen itse arviointia, jotta arvioitavalla organisaatiolla on aikaa täyttää työkalu ennen yhteistä läpikäyntiä.
3. **Arviointityöpaja:** Työpajalle on hyvä varata aikaa noin 4-5 tuntia. Arvioija käy yhdessä arvioitavan tahon kanssa läpi vastaukset ja toteutuksien kuvaukset haastattelumuotoisesti, sekä selventää mahdolliset haasteet.
4. **Yhteenveto ja kehityskohteiden tunnistaminen:** Arvioija käy läpi työkaluun täytetyt vastaukset, ja luo arvioitavalle raportin tuloksista ja tunnistetuista kehityskohteista.
5. **Arvioinnin päätöstilaisuus:** Päätöstilaisuudessa arvioija esittelee arvioinnissa esiin nousseet havainnot, kehitysehdotukset ja suosittelee seuraavat toimenpiteet arvioitavalle organisaatiolle.

Arviointiin varattavat resurssit

- Arviointiin tulee varata riittävästi aikaa ja henkilöresursseja, jotta sen tavoitteet saavutetaan.
 - Esimerkki suositelluista resursseista arvioitavalle yritykselle:
 - Henkilöstö: Työntekijät, jotka osaavat kuvata tietoturvan hallintakeinojen toteutusta (yrityksestä riippuen esim. johto, tietoturvan vastuuhenkilöt, IT-vastuuhenkilöt)
 - Aloitustilaisuus: 30 min
 - Työkalun täyttö itsenäisesti: ei määriteltyä kesto
 - Arviointityöpaja: 4-5 tuntia (+ tauot)
 - Päätöstilaisuus: 1 tunti
- Arvioitavan yrityksen tulee kyetä sitoutumaan arviointiin varaamalla riittävästi aikaa ja henkilöstöä.

Arvioinnin aloitus

Tavoite: Kick-off-tilaisuuden tarkoitus on varmistaa, että arviointiin osallistuvilla tahoilla on yhteinen näkemys arvioinnin tarkoituksesta, kulusta, arviointilomakkeen täytöstä ja käytännön järjestelyistä.

Kesto: 30 min

Osallistujat: Arvioija; kohdeyrityksestä arviointiin osallistuvat henkilöt

- Ennen arviointityökalun lähettämistä suositellaan ns. kick-off-tilaisuutta, jossa arvioija esittelee työkalun, käy läpi sen käyttämisen ja sopii arvioitavan tahon kanssa käytännön järjestelyistä, sekä aikataulusta.
- Kick-off-tilaisuuden esimerkkiagenda:
 - Arvioinnin tarkoitus
 - Arviointilomakkeen käyttö
 - Käytännön järjestelyistä sopiminen
- Kick-off tilaisuudessa sovitaan, täyttääkö yritys arviointilomakkeen itsenäisesti ennen arviointityöpajaa (suositeltu toimintatapa). Arviointilomakkeen saa käyttöön Taloushallintoliiton verkkosivuilta.

Työkalun täyttö

Tavoite: Työkalun esitäyttäminen ennen työpajaa antaa yritykselle tilaisuuden tutustua rauhassa tietoturvan hallintakeinoihin ja esim. keskustella niiden nykytilanteesta IT-palveluntarjoajansa tai muiden keskeisten sidosryhmien kanssa. Varsinainen arviointityöpaja kulkee sujuvammin, kun tiedot on jo esikartoitettu.

Kesto: *ei määriteltyä kesto*

Osallistujat: Henkilöt, jotka osaavat kuvata hallintakeinojen toteutusta (yrityksestä riippuen esim. johto, tietoturvan vastuuhenkilöt, IT-vastuuhenkilöt)

- Kohdeyritys täyttää itsenäisesti tai yhdessä IT-palveluntarjoajansa kanssa arviointityökalun.
- Yritys täyttää työkaluun kunkin hallintakeinon kohdalle tiedon sen toteuttamisesta ja kirjoittaa lyhyesti kuvauksen toteutuksesta.
- **Täytettävät kohdat:** Arviointilomake -välilehdellä Sarakkeet E (Vastaus) ja G (Toteutuksen kuvaus).

Arviointityöpaja

Huoltovarmuuskeskus

Tavoite: Arviointityöpajan tavoitteena on luoda käsitys yrityksen tietoturvan nykytilasta käymällä läpi arviointityökalu.

Kesto: 4-5 h

Osallistujat: Henkilöt, jotka osaavat kuvata hallintakeinojen toteutusta (yrityksestä riippuen esim. johto, tietoturvan vastuuhenkilöt, IT-vastuuhenkilöt)

- Arviointityöpajassa käydään läpi arviointityökalu kysymys kysymykseltä.
- Arvioija käy yhdessä arvioitavan tahon kanssa läpi vastaukset ja toteutuksien kuvaukset haastattelumuotoisesti, sekä selventää mahdolliset haasteet.

Yhteenveto ja kehityskohteiden tunnistaminen

Tavoite: Tavoitteena on luoda selkeä kuva siitä, millä toimenpiteillä tietoturvaa voidaan kehittää jatkossa yrityksessä.

Kesto: noin 0,5 h

Osallistujat: Arvioija

- Arviointityökalu luo automaattisesti prosentuaalisen ”toteutustason” Tulokset-välilehdelle. Arvioija täydentää tätä sanallisella arvioinnilla, joka perustuu arvioinnin tuloksiin ja arviointityöpajassa käytyyn keskusteluun.
- Arvioija luo arvioitavalle yhteenvedon tuloksista ja tunnistetuista kehityskohteista Kehittämissuunnitelma-välilehdelle.

Tavoite: Päätöstilaisuuden tavoitteena on varmistaa, että kohdeyrityksellä on arvioinnin jälkeen selkeä käsitys tietoturvansa nykytilasta ja siitä, millä toimenpiteillä tietoturvaa voidaan kehittää jatkossa.

Kesto: 1 h

Osallistujat: Arvioija; kohdeyrityksestä henkilöt, jotka vastaavat tietoturvan kehittämisestä

- Päätöstilaisuudessa kohdeyritykselle esitellään arvioinnin tulokset ja tunnistetut kehityskohteet ja keskustellaan havainnoista.
- Tilaisuudessa voidaan keskustella esim. tavoista toteuttaa kehityskohteita tai priorisoida niitä.

Työkalun käyttö

Arviointimetodi

Arviointi tietoturvan toteutuksesta taloushallintoalan yrityksessä

Organisaatio

Arvioinnin osallistujat

Fasilitaattori

Päivämäärä

Arvioinnin status

Hallintakäytännöt

Tietoturvan johtaminen ja riskienhallinta

Henkilöstö ja osaaminen

Asiakassuhteen hoito ja luottamuksellisten tietojen käsittely

Tietosuoja

Käyttövaltuushallinta

Salasanojen ja tunnistautumismenetelmien hallinta

Toimitilaturvallisuus

Poikkeamanhallinta ja häiriöiden havaitseminen

Tekninen ympäristö

IT-infrastruktuurin ja järjestelmien hallinta

Palvelimet

Tietoverkot

Päätelaitteet

Siirrettävät tietovälineet

Järjestelmät, palvelut ja kumppanit

Sähköposti

Pilvipalveluiden käyttö

ICT-palveluntarjoajien hallinta

Status

Ei aloitettu

Ei aloitettu

Ei aloitettu

Ei aloitettu

Ei aloitettu

Ei aloitettu

Ei aloitettu

Ei aloitettu

Ei aloitettu

Ei aloitettu

Ei aloitettu

Ei aloitettu

Ei aloitettu

Ei aloitettu

Ei aloitettu

Ei aloitettu

- Arvioinnissa käytetään Taloushallintoliiton ja Huoltovarmuuskeskuksen tuottamaa Tietoturvan arviointityökalua.
- Arviointityökalu koostuu 138 hallintakeinosta, jotka on jaettu 16 aihealueeseen.

Arvioinnin osa-alueet

Hallintakäytännöt

Tietoturvan johtaminen ja riskienhallinta

Henkilöstö ja osaaminen

Asiakassuhteen hoito ja luottamuksellisten tietojen käsittely

Tietosuoja

Käyttövaltuushallinta

Salasanojen ja tunnistautumismenetelmien hallinta

Toimitilaturvallisuus

Poikkeamanhallinta ja häiriöiden havaitseminen

Tekninen ympäristö

IT-infrastruktuurin ja järjestelmien hallinta

Palvelimet

Tietoverkot

Päätelaitteet

Järjestelmät, palvelut ja kumppanit

Sähköposti

Pilvipalveluiden käyttö

Siirrettävät tietovälineet

ICT-palveluntarjoajien hallinta

Arviointilomake -välilehti

- Arviointityökalussa jokainen hallintakeino on omalla rivillään.
- Hallintakeinoon liittyville tiedoille on kuusi saraketta; Hallintakäytäntö, Vastaus, Toteutuksen kuvaus, Merkintä, Muistiinpanot, Kysymyksen kuvaus/tavoite.

- **Hallintakäytäntö:** sisältää kontrollin, johon vastataan.
- **Vastaus:** Avaa pudotusvalikon, joka sisältää vastausvaihtoehdot; Ei, Osittain, Kyllä, En tiedä, Ei relevantti.
- **Toteutuksen kuvaus:** Tähän täytetään kirjallinen kuvaus kontrollin toteutuksesta.
- **Merkintä:** Avaa pudotusvalikon, jossa voidaan korostaa havaittu kehityskohde, lisäselvitystä vaativa kontrolli, tai erityisen hyvä toteutus.
- **Muistiinpanot:** Arvioija tai yritys itse voi kirjata tähän soluun mahdollisia lisähavaintoja.
- **Tarkoitus/tavoite:** Taustoittaa kysymyksen tarkoitusta ja merkitystä.

Hallintakäytäntö	Vastaus	Toteutuksen kuvaus	Merkintä	Muistiinpanot	Tarkoitus / tavoite
JOH-01 Yrityksen johto on määritellyt tietoturvaan liittyvät tavoitteet tai vaatimukset yritykselle.					Tavoitteiden määrittely kirkastaa

Hallintakeinon toteutus

- Alasvetovalikosta valitaan vaihtoehto, joka parhaiten kuvaa hallintakeinon toteutusta yrityksessä **arviointihetkellä**.
 - Kyllä = hallintakeino on toteutettu
 - Osittain = hallintakeino on toteutettu osittain (kuvattua asiaa ei ole tehty täysin, mutta toteutusta on tehty)
 - Ei = hallintakeino ei ole toteutettu ollenkaan
 - En tiedä = yrityksellä ei ole tietoa siitä, onko hallintakeino toteutettu
 - Ei relevantti = hallintakeino ei ole yrityksen kontekstissa relevantti. Huom! Tätä vaihtoehtoa tulisi käyttää vain tapauksissa, joissa hallintakeinon toteuttaminen ei ole mahdollista (esim. palvelimien suojaaminen, jos yrityksellä ei ole palvelimia).

Hallintakäytäntö		Vastaus
JOH-01	Yrityksen johto on määritellyt tietoturvaan liittyvät tavoitteet tai vaatimukset yritykselle.	
JOH-02	Yrityksessä on määritelty kirjallisesti tai muulla tavoin selkeästi tietoturvallisuuteen liittyvät roolit ja vastuut kaikille yrityksen työntekijöille.	Kyllä
JOH-03	Yrityksessä on kirjallinen ja ajan tasalla oleva tietoturvapolitiikka.	Osittain
JOH-04	Yrityksessä on arvioitu, mitkä ovat merkittävimmät tietoturvariskit ja	Ei
		En tiedä
		Ei relevantti

Arvioinnin valmistuminen

- Arvioinnin valmistumista voi seurata Arviointilomake-välilehdellä kohdassa Arvioinnin status.
- Kun kaikkien osa-alueiden kohdalla on tieto "Valmis", arvioinnin tulokset voi katsoa Tulokset -välilehdeltä.

Arvioinnin status

Hallintakäytännöt

[Tietoturvan johtaminen ja riskienhallinta](#)

[Henkilöstö ja osaaminen](#)

[Asiakassuhteen hoito ja luottamuksellisten tietojen käsittely](#)

[Tietosuoja](#)

[Käyttövaltuushallinta](#)

[Salasanojen ja tunnistautumismenetelmien hallinta](#)

[Toimitilaturvallisuus](#)

[Poikkeamanhallinta ja häiriöiden havaitseminen](#)

Tekninen ympäristö

[IT-infrastruktuurin ja järjestelmien hallinta](#)

[Palvelimet](#)

[Tietoverkot](#)

[Päätelaitteet](#)

[Siirrettävät tietovälineet](#)

Järjestelmät, palvelut ja kumppanit

[Sähköposti](#)

[Pilvipalveluiden käyttö](#)

[ICT-palveluntarjoajien hallinta](#)

Status

Valmis

Valmis

Valmis

Valmis

Valmis

Valmis

Valmis

Valmis

Valmis

Valmis

Valmis

Valmis

Valmis

Valmis

Valmis

Valmis

Arvioinnin tulokset

Arvioinnin lopputulos

Omat pisteet

226

Maksimipisteet*

276

Toteutustaso

82%

- Tulokset-välilehdellä näkyy ylimmäisenä *Arvioinnin lopputulos*, jossa kerrotaan koko kyselyn vastausten perusteella ansaitut pisteet, kyselyn maksimipisteet ja näiden perusteella laskettu Toteutustaso (%).
- *Osa-aluekohtaiset tulokset* -kohdassa pisteet, maksimipisteet ja toteutustaso kerrotaan osa-alueittain.
- Arvioijan tehtävä on täydentää Tulokset-välilehdellä olevia tietoja kirjoittamalla välilehdelle Kehittämissuunnitelma luettelo suositelluista keskeisistä kehityskohteista.

Yrityksen tavoitetason asettaminen

- Tulokset-välilehdellä yritys voi itse asettaa itselleen tavoitetason, johon haluaisi päästä esim. seuraavaan arviointiin mennessä tai muulla itse määrittämällään ajanjaksolla.
- Mikäli arvioinnin on suorittanut jo aikaisemmin, välilehdelle voi myös tuoda tiedon edellisen kierroksen toteutuksesta ja siten seurata, miten tietoturvan taso on kehittynyt.

Edellisen arvioinnin tulosten lisääminen

Tavoitetason kirjaaminen

Osa-aluekohtaiset tulokset

Hallintakäytännöt	Lasketaan automaattisesti vastausten perusteella			Täytetään itse	
	Pisteet	Maksimipisteet*	Toteutustaso	Yrityksen asettama tavoitetaso	Mahdollinen edellinen toteutustaso
<u>Tietoturvan johtaminen ja riskienhallinta</u>	14	22	64%	80%	50%
<u>Henkilöstö ja osaaminen</u>	8	18	44%	85%	44%
<u>Asiakassuhteen hoito ja luottamuksellisten tietojen käsittely</u>	11	24	46%	90%	40%

Taustatietoa: Pisteiden laskenta

- Tulokset-välilehdellä näkyvät pisteet lasketaan seuraavasti:
 - Vastausvaihtoehto: Kyllä = 2 pistettä
 - Vastausvaihtoehto: Osittain = 1 piste
 - Vastausvaihtoehto: Ei / En tiedä = 0 pistettä
 - Vastausvaihtoehto: Ei relevantti = laskennassa huomioidaan, että tämä kysymys ei ole relevantti yrityksen kohdalla (esim. jos kategoriassa on yritykselle 5 relevanttia kysymystä ja yksi ei-relevantti kysymys, maksimipisteet ovat $5 \cdot 2 = 10$ pistettä)
- Maksimipisteet lasketaan yritykselle relevanteista kysymyksistä. Jokaisesta toteutetusta hallintakeinosta voi saada maksimissaan 2 pistettä, joten maksimipisteet on laskettu kertomalla relevanttien kysymysten lukumäärä kahdella. Lähtökohtaisesti kyselyn maksimipisteet ovat 276 pistettä, mutta jos yritys on merkinnyt osan kysymyksistä ei-relevantteiksi, maksimipisteiden määrä on pienempi.

*Tietoturvan arviointimalli on osa
Huoltovarmuuskeskuksen ja
Taloushallintoliiton yhdessä
laatimaa tietoturva- ja
tietosuojakokonaisuutta*

*Tietoturvan arviointimallin on
tuottanut Fraktal Oy.*

**talous
hallinto
liitto**

Huoltovarmuuskeskus

